

ובחרת בחיים

גליון שבועי במשנת מרן
האור החיים הק' זיע"א

בס"ד, גליון קע"ה, פרשת האזינו תשפ"ג

שלחן שבת עם האור החיים

חילוקי הלשון בין 'האזינו' השמים ואדברה' לתשמע הארץ אמרי פי'

שני פרושים - האחד הוא הפעלה של ההאזנה, והוא מלשון הטיית האוזן, ולשון זו שייכת כלפי מי שנמצא במקום רחוק, שבלא הטיית האזן לא יצליח לשמע, והשני הוא התוצאה של ההאזנה - וזהו כשהאוזן כבר נמצאת במקום קרוב, ואין צריך אלא שהאוזן תאזין מאליה לדברים הנאמרים.

חז"ל אמנם פרשו את הפסוק על פי הפרוש השני, שהאזנה שייכת במקום קרוב, אולם נראה שכיון שיש פרוש נוסף ללשון האזנה, מלשון הטיית האזן, והוא שייך דוקא כלפי מקום רחוק, ועל פי זה יתיישבו גם שאר הדקדוקים, נראה לבאר הפסוק בדרך זו. אף שאינו כדברי חז"ל, מכל מקום שבעים פנים לתורה, וכיון שאין מכך חילוק להלכה אלא רק בפרוש הפסוקים, הרשות נתונה לפרש הפסוקים גם בדרכים נוספות.

לפי זה יש לומר שמשה נקט כלפי השמים לשון האזנה וכלפי הארץ לשון שמיעה, משום שהוא עומד בפעל על הארץ והרי הוא קרוב יותר אליה, וכלפי השמים הרחוקים ממנו נקט לשון האזנה, כלומר, שייטו אזן וישמעו, כדרך שמדברים למי שעומד רחוק. אך ישעיה הנביא שדבר בשם ה', כנאמר (שם): 'שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהָאֲזִינִי אֶרֶץ פִּי ה' דִּבֶּר' - אמר לגבי השמים הקרובים אל ה' לשון שמיעה, וכלפי הארץ הרחוקה אמר לשון האזנה.

באור דקדוקי הלשון

על פי זה יתיישבו גם כל שאר דקדוקי הלשונות: - מכיון שביקש מהשמים שיפעלו, כביכול, פעלת שמיעה ויטו אליו אזן, לכך פנה אליהם בלשון נוכח ואמר 'האזינו', ולכך נקט לשון דבור שהיא לשון קשה, משום שכדי שישמעו היה צריך לדבר אליהם בקול חזק. וזהו שאמר 'ואדברה' - להורות על עצמו שהוא צריך לעשות פעולה מיוחדת כדי שישמעו את דבריו למרחוק. אך אל הארץ הקרובה אליו לא היה צריך לפנות בלשון נוכח, לפי שהיא שומעת את דבריו מאליה, ללא פעלה של הטיית האזן, ולכך אמר 'ותשמע הארץ' בלשון נסתר. ומפני זה נקט כלפיה לשון אמירה שהיא רכה, מפני שדי באמירה רכה כדי שתשמע. והוסיף לומר 'אמרי פי', שכיון שהיא קרובה היא יכולה גם לראות את חיתוך השפתים ולשמוע את ההגיה המדויקת כפי שיוצאת מפי המדבר.

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (דברים לב, א).

פסוק זה פותח את פרשת השירה שאמר משה לבני ישראל קדם מיתתו, ובה דבר בשבח מעלת התורה ומצוותיה ומעלת ישראל ובחירת ה' בהם, ומנגד - הענש שיבוא עליהם אם ימרדו בה' ובמצוותיו. בהקדמת דבריו הוא פונה אל השמים והארץ, וכוונתו להעמידם כעדים על כל דברי השירה הזאת. יש להתבונן בשינויי הלשון שיש בפסוק זה בין מה שאמר לשמים לבין מה שאמר לארץ. השאלה הראשונה המתעוררת היא מדוע חלקם בכלל לשני חלקים, ומדוע לא כללם יחד ואמר: 'האזינו השמים והארץ'.

חמשה חלוקי לשון

גם לאחר שחלק אותם משה לשני חלקים, יש להתבונן בחמשה חלוקי לשון שיש בין דבריו כלפי השמים לבין דבריו כלפי הארץ:

א. מדוע כלפי השמים אמר לשון האזנה, וכלפי הארץ אמר לשון שמיעה.

ב. מדוע אל השמים דבר בלשון נוכח ואמר: 'האזינו', ואלו אל הארץ דבר בלשון נסתר ואמר: 'ותשמע', ולא הוזה את הלשון בשניהם ואמר: 'יאזינו השמים', או: 'שמעי ארץ'.

ג. מדוע לגבי השמים נאמר: 'ואדברה', שהיא לשון של דבור קשה, ולגבי הארץ נאמר 'אמרי פי', שהיא לשון של אמירה רכה.

ד. מדוע כלפי השמים הזכיר את פעלת הדבור, ואמר 'ואדברה', ולגבי הארץ לא הזכיר את פעלת האמירה אלא רק 'ותשמע אמרי פי', הלא כמו כן יכל משה לומר גם לגבי השמים: 'האזינו השמים דברי'.

ה. מדוע לגבי הארץ הוסיף והזכיר את פיו, ולא אמר: 'ותשמע הארץ אמרי', כמו שלגבי השמים לא נזכר פיו, אלא דבור סתם.

האזנה - הטיית אזן מרחוק, ושמיעה בקרוב

על כן נראה, שבאמת לשון האזנה יש בה

אור הישועות

ישועות, סיפורים ועובדות נפלאים
בזכות רבינו

בין היום בו התפללנו על ציון האוה"ח הק', ליום בו זכינו להכניס את בננו בבריתו של אאע"ה, עברו 347 ימים, בדיוק כמניין: "חיים עטר" והיכן ה"בן"? - אז הנה, הוא הגיע!

שנת תשפ"א, נולד בננו היקר, וכמובן שזכינו להוסיף לו את השם "חיים" ע"ש האוה"ח הק'.

לכאורה עד כאן הסיפור הוא עוד סיפור ישועה, וכמובן שיש מעלה רבה בפרסומו על אף הסיפורים הזהים. אך מכל-מקום, ברצוננו להדגיש מס' אירועים שקרו בדרך לישועה, ועודדו אותנו במהלך הדרך. סימנים שמיימים ופלאיים שהראו לנו שהישועה בדרך:

- מיד לאחר התפילה בציון ה"אור החיים" הלכנו להתפלל בכותל. שם ניגשה אלי אישה ונתנה לי את... "תפילת האור החיים הק' לזירוז הגאולה"! הרגשנו חיוך משמיים: ד' שמע את תפילתכם ותיוושעו בזכות האוה"ח הק'!

- בין היום בו התפללנו על ציון האוה"ח הק', ליום בו זכינו להכניס את בננו בבריתו של אאע"ה, עברו 347 ימים, בדיוק כמניין: "חיים עטר" והיכן ה"בן"? - אז הנה, הוא הגיע!

בכבוד רב!

י.ו.א.ת.

לכבוד מערכת "ובחרת בחיים" שלום רב!

בשנים האחרונות זכינו ב"ה להיחשף לעלון הנפלא של "אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות" ובתוכו המדור "ובחרת בחיים". התפעלנו מאוד מסיפורי הישועות בזכות האוה"ח הק' ותמיד אמרתי לבעלי: "הסיפור הבא יהיה שלנו". באותה תקופה היינו נשואים כ-14 שנה וב"ה זכינו ל-3 בנות ועז היה רצוננו לזכות בבן. בין הסיפורים שקראנו על הניסים והנפלאות בזכות האוה"ח הקדוש, בלטו הסיפורים החוזרים ונשנים על זוגות שלא נושעו בזש"ק והבטיחו לקרוא על שם ה"אור החיים" ואכן נושעו.

ואכן בי"א שבט תש"פ זכינו ועלינו לקבר האוה"ח הק', שם הבטחנו שאם ניושע בע"ה תוך חודשים, נוסיף את השם "חיים" לבן שיוולד. ב"ה הישועה לא אחרה לבוא, וגם כשזה היה נראה שהדבר לא יקרה תוך 12 חודש, היתה לנו הרגשה ברורה "האוה"ח הק' לא יאכזב אותנו".

ואכן לאחר פחות מ-12 חודש, בסוף חודש טבת של

האור החיים הק' בחלום

את חלומה לשכנתה אשת רבי זלמן אשכנזי, זו הציעה לה, מאחר והרב מבעלזא התאכסן בביתם, אולי כדאי להציע לפניו את ענין החלום. בעזרת שכנתה הצליחה להיכנס אל הקודש פנימה, שפכה את מר ליבה שאין לה בנים ואת מעשה החלום.

הורה לה מרן לעלות עוד באותו יום לציון ב'הר הזיתים', תאמר שם את כל ספר תהילים, תשטח את בקשותיה ותבטיח כי בנה אשר יולד לה יקרא "חיים", ביום ההילולא של האור החיים הקדוש כעת חיה, געשה ורעשה ירושלים, לבשורת הבן בו זכו רבי פייבל ורעייתו ויקרא שמו בישראל "חיים".

(צנצנת המן עמ' קיב)

בעת שהות מרן הרה"ק המהר"א מבעלזא בבתי וורשא בדירת הרה"ח רבי זלמן אשכנזי ז"ל, דר בשכנות יהודי תלמיד חכם בשם רבי פייבל אידלמן זצ"ל, שאורחות חסידים ואמונותיהם היו רחוקים ממנו כרחוק מזרח ממערב.

עשרים שנות תפילה ותחנונים חלפו עליו ועל רעייתו בלא שזכו לפרי בטן. בליל ט"ו בתמוז תש"ד, יום הילולת רבי חיים בן עטר זצ"ל בעל האור החיים הקדוש, ראתה אשתו בחלומה את ה"אור החיים" הקדוש. כשסיפרה לבעלה, אמר לה "חלומות שווא ידברון" והלך ללימודיו.

רוחה של האשה לא נחה, והיא סיפרה

בְּאוֹר הַהֵלְכָה

נידון הלכתי מרתק במשנת רבינו האור החיים

ניסיון שאין אדם יכול לעמוד בו

עוד ביאר החידושי הרי"ם ביסוד זה, מה שאמרו חז"ל בכתובות (דף לג:): "אלמלי נגדוה לחנניה מישאל ועזריה הוי פלחי לצלמא", לכאורה מה באו חז"ל לומר לנו אלמלא נגדוהו לחמ"ו הוו פלחו לצלמא, וכי חז"ל רצו לספר לנו גריעותן של חמ"ו ח"ו. אלא שרצו להודיע לנו יסוד גדול בזה, שאין נותנין לו לאדם אף פעם יסורים למעלה מכוחותיו, וכיון שחמ"ו לא היו עומדים בהצער להתיישר במלקות, אכן לא ניתן להם ניסיון זה, ולכן נתנו להם מן השמים דוקא הניסיון של הכבשן האש, שבזאת הניסיון יוכלו לעמוד. וההסבר בזה, שבאותו עת הניסיון היה כוחותיהם מוגבלים, ולא היה להם כוחות יתירים שיוכלו לעמוד בניסיון של מלקות, ולכן לא הזמינו להם מן השמים ניסיון כזאת. אלא דוקא אותו ניסיון שהיה להם הכוחות להתמודד עמו עכ"ד. כיוצא בזה פירש נו"ג הרה"ק האמרי אמת מגור זצ"ל עה"פ (תהלים קמז, טז) "הַנְּתֵן שְׁלֵג פְּצָמֶר" שאין נותנים משמים לאדם ניסיון ויסורים שאינו יכול לעמוד בהם, אלא כפי הכוחות שיש לאדם כך הוא נותן לו יסורין, וזה הפי' "נותן שלג" השי"ת נותן שלג כצמר כפי כמות הצמר שיש לאדם להתחמם בו כך נותן לו השלג והקור. וכמו שכתב רש"י שם שהעני שאין לו כ"כ בגדי צמר, אין הוא מרגיש כ"כ הכפור של השלג כמו העשיר.

פְּנֹשֶׁר יַעִיר קָנוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחַף יִפְרֹשׁ פְּנָפְיוּ יִקְחָהוּ יִשְׁאָהוּ עַל אֶבְרָתוֹ (לב, יא).

מפרש האור החיים הק' שהקב"ה מעורר את בני ישראל כנשר (ראה רש"י נהגם ברחמים ובחמלה, כנשר הזה, רחמני על בניו ואינו נכנס לקנו פתאום, עד שהוא מקשקש ומטרף על בניו בכנפיו בין אילן לאילן, בין שוכה לחברתה, כדי שיעורו בניו ויהא בהם כח לקבלו) כפי היכולת שיוכלו עמוד בו, כאומרם ז"ל (ב"ר נ"ה ב) שאין ה' מנסה האדם אלא בשיעור שיוכל לסבול עכ"ל.

הרבה האריכו הספה"ק בענין ניסיונות שאין מנסין לאדם אלא א"כ יש בידו כוחות לעמוד בניסיונו, ונצטט אחדים מהם:

חז"ל אומרים (ערכין כט.): "אין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג" וביאר הגה"ק החידושי הרי"ם זצ"ל, על פי דידוע שאין הקב"ה מביא ניסיון לאדם אלא אם כן יכול לעמוד בו, ואם הזמינו ניסיון לידי אדם, הרי שתיכף לזה אף הכינו לו מן השמים הכוחות והיכולת להתמודד ולעמוד בו. ובזה ביאר את מאמרם ז"ל הנ"ל, שענין 'עבדות' רומז לגלות וניסיונות הבאים על האדם, ועל זה מרמזים חז"ל דאינם נוהגים "אלא בזמן שהיובל נוהג" דהיינו בזמן שמוכן לו כבר כוחות הגאולה והחירות וההעמדה בניסיון.

חידה שבועית:

מה מבאר רבינו האור החיים הק', איזה שני פרושים יש בה בלשון 'האזנה'?
פתרונות יש לשלוח עד יום רביעי הקרוב לכתובת מייל: p0774702681@gmail.com
או לפקס: 077-4702681
על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון אור החיים והפרשה. 3. התשובה צריכה להיות מתוך דברי האור החיים הק' המובאים במאמר שבירש הגליון.

בין שולחי התשובות תעריך הגרלה על הספר 'פניני אור החיים'.
ליקוט פניני חיים מתורתו של בעל האור החיים זצ"ל, ערוכים וסדורים לפי נושאים ועניינים, וכן פרקים מתולדותיו.

דבקים בתורת ה'אור החיים'

ליקוט נפלא מתורתו של רבינו האור החיים ז"ע
חידושים והנהגות להלכה
קטעים מותאמים לענייניו של יום על פי סדר השנה
דברי הדרכה ומוסר
מעשיות כחיי והליכות רבינו אור החיים
מצוות מותרות"ג במשנת רבינו
מדור שבחי חיים

מארים את הנשמה

מוקד הזמנות 1800-22-55-66

להשיג בתניות הספרים המובחרות

שבחי חיים

שבחים שנאמרו ע"י צדיקי הדורות על רבינו אור החיים
ובמעלת לימוד מתוך ספר האור החיים הק'

ללמוד ספר אור החיים וספר מאור עינים, ולדבר ביחד דבורי חסידות וסיפורי חסידות, שזה מגביה ומעלה את המח והלב והנשמה להקב"ה.

(כ"ק מרן האדמו"ר מסקווירא שליט"א, הדרכות ישרות)

על ידי לימוד 'אור החיים' בחבורה מתגלה האור של תורת הבעש"ט

והנה כדי לזכות לכל הענינים האלו, כבר דברנו כמה פעמים שכשיש קביעות בלמוד ספרי חסידות ויושבים יחד בכח הרבים כאיש אחד בלב אחד, ולומדים אור החיים הקדוש, ומאור עינים, ומדברים דבורי חסידות, אז על ידי האור של תורת הבעש"ט השורה שם, יכולים לראות באיזה אופן שצריך להיות למוד התורה והתפלה והגדרים והסיגים, והאיך להעלות ולחזק את חברו, ובכלל היאך להתנהג בבחינות האחדות.

(הדרכות ישרות כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א מסקווירא)

התנזרותו של רבנו מתענוגות העולם הזה

מתוך קדושה יתירה והתנזרות מתענוגי העולם הזה נכתב הספר 'אור החיים' הקדוש.

הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע, התלהט פעם בדברו על ה"אור החיים", ואמר: "איינער וואס האט טועם געווען דאס טעם פון א גלאז טיי, וואלט נישט געקענט שרייבען אזעלכע הייליגע ווערטער". ["מי שטעם פעם את טעמה של כוס תה, לא יכל לכתב מלים קדושות שכאלו!"].

ואכן כן מעיד רבנו בהקדמתו לספרו 'אור החיים': "...רוח נכון לכוון דעתי להרחיק דברי חל ותענוגי עולם הזה כי הם הדברים הפוגמים מעקרים ופוגמים פגימת בשר את המתוק ולא יאירו שבילי פרושי התורה ממקור האמת ואם יאירו יהיו כסף סיגים".

(באור החיים)

האדמו"ר הבבא סאלי זיע"א הגה בקביעות בספריו של רבנו

גם מורנו הבבא סאלי צוקלה"ה היה נוהג ללמד את פירוש אור החיים. בכל ערב שבת היה טובל במקוה לפני חצות היום. ואחר שב לביתו ללמד את פרושי אור החיים על הפרשה עד תומם. כך זכה והיתה לו ידיעה ובקיאות עמקה באור החיים. (ויאמר מרדכי, הראשון לציון רבי מרדכי אליהו זצ"ל)

לימוד 'אור החיים' מגביה ומעלה המח והלב

'ולהתחזק בקביעות בלמוד ספרי חסידות ולהתאסף ביחד

הזוכים בספר "פניני אור החיים"

(במקום "באור החיים" - שחסר כרגע במלאי)

פרשת שלח:

ה' יצחק מאיר הורונצ'יק מבית שמש.

פרשת קרח:

ה' יצחק גריינמן מזכרון יעקב.

לימוד ושינון בתורתו של האור החיים הק'

על מנת לעודד את הלימוד וההבנה בפירוש הקדוש יוצאין מבין 'אור באור החיים' במיזם שבועי של מבחן שבועי נושא פרסים שיערך בעזרת ה' מידי מוצש"ק בשעה 22:00 בקו טלפון ייחודי מבית פון קליק.

אז איך משתתפים:

מחייגים במוצ"ש לקו הטלפון: 09-3750181

מקישים את קוד החידון: 12972 ומצטרפים לחידון.

המשתתף שיגלה את הבקיאות המרשימה ביותר יקבל ב"ה שי מיוחד.

שימו לב
למספר
החדש

לימוד אור החיים על הסדר סגולה לאמונה

כאשר באו פעם אל הרה"ק רבי אליעזר זוסיא מסקולען זי"ע לבקש עצה עבור בחור שסבל מספיקות באמונה רחמנא ליצלן, הורה הרבי מסקולען כי ילמדו עמו "אור החיים". ומששאלוהו אם כוונתו דווקא על מאמרים בספר המדברים מעניני יראת שמים, השיב כי התכוון שילמדו עמו את הספר על הסדר.

(באור החיים)

חייגו:
073-2951871

להאזנה לשיעורי הגאון
רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

מחברים לחיים

תורמים סטים ורואים ישועה

לפרטים: 02-8043333